

Kurkijokelainen

Kurkijokelaisen, hiitolaisen ja karjalaisen hengen vaali ja ajankohtaisten kysymysten selvittäjä

×

Nro 5 • Perjantaina 2. maaliskuuta 2007

58. VUOSIKERTA

Irtonumero 2 € (sis. alv 22 %)

Elisenvaaran martoille oma yhdistys

Kurkijoen Marttayhdistykseen kuulunut Elisenvaaran marttakerho itsenäistyi ja perusti tämän vuoden alussa oman yhdistyksen nimeltään Elisenvaaran Martat (myöhemmin ry). Perustava kokous pidettiin Loimaalla maanantaina 29.1.

Kun Marttaliitto ry:n sääntöjä muutettiin vuoden vaihteessa, tuli ajankohtai-

seksi kussakin marttayhdistyksessä selvittää, mitä aktiivisesti toimineille marttakerhoille tapahtuisi. Nimittäin marttakerhot muuttuivat sääntöjen mukaan toimintaryhmiksi, jotka eivät enää jäsenenä yhdistykseen kuulu. Jokainen martha kuuluu vuoden 2007 alusta alkaen suoraan henkilöjäsenenä omaan marttayhdistykseen.

Elisenvaaran marttakerho on toiminut Loimaalla aktiivisesti. Historiakirja ”Se on

sata” kertoo, että Elisenvaaran oli aikoinaan oma marttayhdistys.

”Elisenvaaran Marttayhdistys perustettiin Elisenvaaran yhteiskoululla 22.11.1931. Koolla oli 65 henkilöä. Heti 1930-luvun alussa toiminta oli innostuneen vilkasta. Ensimmäisenä juhlanan yhdistys piti kotimaisen illan Suojeluskunnan talossa.

Kerran kuukaudessa kokoonnuttiiin yhdistyksen piirissä oman käsityön kanssa

iltaa viettämään ja samalla keskustelemaan yhdistyksen toiminnasta. Elokuussa 1931 tehtiin ensimmäinen retki Jäскеen. Matkaa varten varattiin kaksi kuorma-autoa, sillä - nimismiehen luvalla - yhteen autoon sai sijoittaa enintään 14 marttaa.

Vuonna 1933 järjestettiin marttojen johdolla työehkilpailut yhdessä maamiesseuran kanssa. Silityskilpailussa silitettiin miehen paita, pöytäliina ja talousesiliina. Kuparipannun kirkastus ja pellavan kehruu olivat myös kilpailulajeina. Palkintoina olivat emalikannu, kauha ja kasari.”

Uusi yhdistys Elisenvaaran Martat (ry) on siis ikään kuin paluuta entiseen, sillä sotien jälkeen evakossa Elisenvaaran Marttayhdistys ry oli purettu ja elisenvaaranlaiset martat olivat liittyneet Elisenvaaran marttakerhona Kurkijoen Marttayhdistys ry:n jäseneksi.

Saini Revosta puheenjohtaja

Perustavassa kokouksessa uudelle yhdistykselle hyväksyttiin Marttaliitto ry:n suosituksen mukaiset yhden kokouksen säännöt ja puheenjohtajaksi valittiin Saini Repo. Muiksi hallituksen jäseniksi valittiin Airi Heinonen, Alli Kihlanki, Ulla Lamminaho, Hannele Piiparinen, Ritva Rastas ja Eira Yli-Tuomola. Hallitus valitsi varapuheenjohtajakseen Ulla Lamminahon, sihteerikseen Hannele Piiparisen ja rahastonhoitajaksi Alli

**Sivuillamme
TÄNÄÄN mm.**

Kiinnostaako Elisenvaaran koulu? ...3
Karjalaisia kansanopistoja 4
Evakkona Mellilässä 4-5
Merkilliset melliläläiset 5
Onervan evakkomatka, osa 7 6
Ville Laaksole apurahaa 7

Seuraavat Kurkijokelaiset ilmestyvät

16.3., 30.3., 13.4., 27.4., 11.5.,...

Elisenvaaran Martat (tulevan ry:n) hallitus yhteispuoretissa. Seisomassa vasemmalta Eira Yli-Tuomola, varapuheenjohtaja Ulla Lamminaho ja puheenjohtaja Saini Repo. Istumassa vasemmalta sihteri Hannele Piiparinen, PR-martta Ritva Rastas, Airi Heinonen ja rahastonhoitaja Alli Kihlanki.

Kihlanki. Ritva Rastas toimii PR-marttana ja Ulla Lamminaho terveystmarttana.

Vastaperustettu Elisenvaaran Martat hyväksyi ensimmäisen toimintasuunnitelmansa kuluvalle vuodelle. Vuoden 2007 teema on ”Tasa-arvo tavaksi”. Vuoden aikana osallistutaan Varsinais-Suomen Martat ry:n koulutustilaisuuksiin ja käydään tutustumassa Turussa V-S Marttojen uusiin tiloihin. Maaliskuussa mennään kuntosalille.

Kesällä tehdään retket kesäteatteriin ja Tuula Jussilan kesämökille Renkoon. Elo- tai syyskuussa tehdään retki sienimetsään. Marttailtoja pidetään kesätaukoa lukuun ottamatta joka kuukausi. Vuoden aikana askarrellaan, ja marraskuussa vietetään joulujuhlaa yhdessä Loimaan Seudun Karjalaseuran ja Loimaan Karjalakuoron

kanssa.

Tapahtumista ilmoitellaan Kurkijokelaisessa ja Loimaan Lehdessä. Vuoden aikana pyritään hankkimaan uusia jäseniä.

Kokouksen päätettyä Elisenvaaran Martat kohottivat maljan uudelle omavaraiselle, itsenäiselle yhdistykselle. Talvinen aurinko antoi aavistuksen kevääntulosta. Talitiaisot olivat jo aloittaneet ti-ti-tyy-konserttinsa, kun lähdettiin kotia kohti.

Yksi on joukosta poissa

Tätä kirjoittaessani sain suruviestin. Yksi uskollisista jäsenistämme Riitta Tiippana on poistunut keskuudestamme vaikean sairauden uuvuttamana. Elisenvaaran martat jäävät kaipaamaan Riittaa.

Ritva R.

Kurkijoen Marttayhdistys vuonna 2007

Kurkijoen Marttayhdistys ry niin kuin kaikki muutkin marttayhdistykset joutui päättämään uusista säännöistä Marttaliitto ry:n sääntöjen muutoksen myötä. Kokous valitsi säännöikseen yhden kokouksen vaihtoehtoon. Suurin muutos on marttakerhojen loppuminen. Entiset marttakerhot voivat jatkaa yhdistyksessä toimintaryhminä, mutta yhdistyksen jäseniä ne eivät enää ole, vaan toimintaryhmissä toimivat martat kuuluvat jäseninä Kurkijoen Marttayhdistykseen.

Muutos toi tullessaan yhden marttakerhon toiminnan päättymisen. Loimaan kirkonseudun marttakerho lopetti toimintansa loppuvuonna 2006. Elisenvaaran marttakerho perusti kokonaan oman yhdistyksen, ja Raholan marttakerho vaihtoi nimensä Pöytyän toiminta-

ryhmäksi.

Aromäen-Piltolan toimintaryhmän vetäjä on Ulla Salo, Kauhanojan toimintaryhmää vetää Marita Ventto, Metsämaan martat -nimistä toimintaryhmää johtaa Arja Schwartz, Pöytyän toimintaryhmää vetää Marja-Leena Sättilä ja Rummunsuon toimintaryhmän vetäjä on Airi Pullinen. Marttayhdistys antoi toimintaryhmilleen näiden marttakerhoina toimintaansa keräämien rahojen käyttöoikeudet. Jatkossa ne tosin vuoden lopussa laskeaan mukaan Kurkijoen Marttayhdistyksen tilinpäätökseen.

Arja Schwartz valittiin jatkamaan yhdistyksen puheenjohtajana. Uuden hallituksen lukumääräksi valittiin puheenjohtaja + kuusi jäsentä. Jäsenet ovat Ulla Salo (Aromäen-Piltolan tr), Marita Ventto (Kauhanojan

tr), Mirja Mattila (Metsämaan martat), Marja-Leena Sättilä (Pöytyän tr), Airi Pullinen (Rummunsuon tr) ja Raija Hjelm (toimintaryhmiin kuulumattomat).

Hallitus valitsi järjestäytymiskokouksessaan varapuheenjohtajaksi Marita Venton. Sihteerinä jatkaa Eevi Kemppinen ja rahastonhoitajana Marja Tirri. Varsinais-Suomen Martat ry:n kokouksiin lähetetään Arja Schwartz, Marita Ventto ja Marja-Leena Sättilä, varalla Eevi Kemppinen, Marja Tirri ja Airi Pullinen.

Vuosikokouksessa puhetta johti Marja-Leena Sättilä, sihteerinä toimi Eevi Kemppinen. Tilintarkastajiksi valittiin Ulla Kotiranta ja Riitta Heinonen, varalle Ritva Paukku ja Ritva Kätkä.

Raija Hjelm

Vuonna 2007 Kurkijoen Marttayhdistystä pyörittävät puheenjohtajana Arja Schwartz (vas.), sihteri Eevi Kemppinen, varapuheenjohtaja Marita Ventto ja rahastonhoitaja Marja Tirri.

2.3.2006

On ilo olla karjalainen

Kirjoitan tätä karjalaisuuden päivänä eli Kalevalan päivänä ja suomalaisen kulttuurin päivänä. Liput liehuvat saloissa. Vaikkei tänään mitalia tulutkaan, suomalaisilla menee pitkistä aikaa hyvin myös hiihdon arvokisoissa, tänä vuonna Sapporossa Japanissa. Monella tapaa tuntuu hyvältä olla suomalainen ja karjalainen.

Monet karjalaisetkin yhdistykset ovat joko jo kokoontuneet tai lähiaikoina kokoontuvat vuosikokouksiinsa. Yhteenkuuluvaisuuden tunne on vahva, kun karjalaiset toisensa tapaavat. Myös yhteiset asiat ovat aina olleet karjalaisen ihmisen sydäntä lähellä. Täällä Länsi-Suomessakin on moni karjalaismies ja -nainen antanut oman panoksensa yhteisten asioiden hoitoon. Olen kuullut jonkun tällaisen aktiivin joskus huokaisseen, että miten hyvin oman talon asiat olisivatkaan, jos kaiken sen tarmon ja energian, minä on yhteiseen pottiin laittanut, olisikin käyttänyt kotinurkissa. Eihän sitä tietenkään niin yksioikoisesti ajatella, mutta totta on, että monella karjalai-

sella tuntuu olevan vähän avarampi sydän kuin jonkun toisen heimon edustajalla.

Mellilän Karjalaiset ry piti vähän juhlavamman vuosikokouksen jakamalla Karjalan Liiton ansio-merkkejä. Yhdistys täytti viime vuonna 61 vuotta, eikä ollut aiemmin huomioinut aktiivejaan tällä tavalla. Elisenvaaran marttakerho taas teki historiaa ja perusti oman marttayhdistyksensä. Nimekseen se otti Elisenvaaran Martat. Jo vuonna 1931 oli Elisenvaaras- perustettu Elisenvaaran Marttayhdistys ry, mikä sitten sotien jälkeen lakkautettiin.

Viikon päästä Kurkijoki-Seura ry pitää vuosikokouksensa Karjalatollalla Helsingissä ja Kurkijoki-Säätiön valtuuskunta Loimaalla. Seuran kokoukseen kannattaa lähteä asioihin vaikuttamaan. Sieltä on kuulunut, että puheenjohtaja olisi vaihtumassa. Tehkää, hyvät karjalaiset vaikuttajat, hyviä päätöksiä.

Raija Hjelm

*"Silloin vanha Väinämöinen
Sanan virkkoi, noin nimesi:
"Elkötte, entinen kansa,
Lasta kaltoin kasvatelko
Luona tuhman tuittajan,
Vierahan väsyttelijän!
Lapsi kaltoin kasvattama,
Poika tuhmin tuittama
Ei tule älymähän,
Miehen mieltä ottamahan,
Vaikka vanhaksi eläisi,
Varrelltansa vahvistuisi!"*
Kalevala

Kuolleita

Rakkaamme

**Riitta Viola
TIIPPANA**

* 30.10.1939 Kurkijoki
† 23.2.2007 Loimaa

*Kevään kauniin saapuessa
voimat hiljaa heikkeni,
hetkellä aamun hiljaisen
tuli rauha ikuinen.*

Kaivaten

Ritva ja Matti
Yrjö ja Sari
Sukulaiset ja ystävät

Siunaus toimitetaan läheisten läsnä ollessa.

Serkkumme

**Lempi Maria
LÄHDENIEMI**

* 3.1.1910 Kurkijoki
† 15.2.2007 LAS

Kaivaten
serkut perheineen
ja ystävät

*Kun elon iltasella
teen matkan viimeisen,
Sun luokses tohdin tulla
haavoissa Jeesuksen.*

Siunaus toimitettu 24.2.2007
Mellilän kirkossa.
Lämmin kiitos osanotosta.

Yleisöltä

Kiitos

Kauko Kononow

Merkkipäiviä

**Siiri Lötjönen o.s. Hon-
gell täytti 85 vuotta 25.2.**
Loimaalla. Entinen koti oli
Mikrilässä.

**Kauko Kononow täytti 80
vuotta 27.2.** Loimaalla.
Entinen koti oli Elisenvaa-
rassa.

**Eero Väinö Eemeli Kojo
10 vuotta 9.3.2007**
Vuodet vierii, ikää karttuu,
kymmentä jo juhlitaan.
Sukulaiset läheltä ja
kaukaa toivottavat
Onnea Eerolle!

NIMIPÄIVÄT

pe 2.3. Virve, Virva
la 3.3. Kauko
su 4.3. Ari, Arsi, Atro
ma 5.3. Leila, Laila
ti 6.3. Tarmo
ke 7.3. Tarja, Taru
to 8.3. Vilppu,
Kansainvälinen
naistenpäivä
pe 9.3. Auvo
la 10.3. Aurora, Aura,
Auri
su 11.3. Kalervo
ma 12.3. Reijo, Reko
ti 13.3. Erno, Ernesti,
ke 14.3. Matilda, Tilda
to 15.3. Risto

Haapasen Hautaustoimisto

TÄYDELLINEN HAUTAUSPALVELU
Puh. 762 2700 ja 762 2857

Heimolinnankatu 16, 32200 Loimaa

Liikeajan jälkeen Reunanen puh. 762 2700
Matkap. 0500 531 814, 050 561 0547

Hartaus sunnuntaiksi 4.3.
2. paastonajan sunnuntai

Muista minua

Joihinkin sanoihin sisältyy syviä merkityksiä. Kun joku sanoo: "Muista minua", on kysymys eron hetkestä tai siitä, että joku on kaukana, poissa. Ainakin vanhemmalle polvelle sanat tuovat mieleen Kärjen ja Helismaan haikean tangon: "Sinä muista minua silloin..." Muista minua sisältää vahvan tunnesiteen toiseen: "En halua, että unohdat minut." Muista minua sisältää vahvan toiveen: "Ehkä me vielä kohtaamme."

"Muista minua" suuntautuu tulevaisuuteen, mutta riippuu kiinni menneisyydessä. Nykyhetkessä sanomme sen sijaan: "Huomaa minut, välitä minusta." Kysymys on kuitenkin samasta asiasta, on tärkeä tietää, että joku välittää. On tärkeää, etten koe olevani huolineni ja murheineni yksin. Harvoin me tätä huomiota ääneen pyydämme tai toisiltamme kerjäämme, mutta usein sitä ilmaisemme tarvitsevamme. Huomaanko minä läheiseni tarpeet, muistanko häntä oikealla hetkellä?

Sunnuntain evankeliumissa (Matt.15: 21-28) muuan kanaanilainen nainen kerjäsi Jeesukselta huomiota: "Armahda minua, auta minua!" Jeesuksen suhtautuminen tunnui tyyliä: "Ei ole oikein ottaa lapsilta leipä ja heittää se koiranpenikoille." Aito juutalainen ei halunnut olla missään tekemisissä halveksitun kanaanilaisen pakanan kanssa. Näinhän me ihmiset toimimme; Jeesus oli tosi ihminen! Itseltäni voin kysyä, vähättelenkö minä läheiseni pyyntöä: "Huomaa minut, muista minua, auta minua."

Jeesus kuitenkin ylitti inhimilliset rajat. Hänen kuulonsa ja ymmärryksensä avautuivat. Hän salli naisen lähestyä avunpyyntöineen ja niin naisen tytär tuli terveeksi. Näinhän Jumala toimii: Jeesus oli tosi Jumala! Toisen huomaa minen ja lähelle päästäminen avaa paratiisin portit. Ristillä toinen pahantekijöistä sanoi: "Jeesus, muista minua, kun tulet valtakuntaasi." Jeesus vastasi: "Totisesti: jo tänään olet minun kanssani paratiisissa." (Luuk.23:42)

Ensi sunnuntain vanha latinankielinen otsikko on "Reminiscere" (= muista minua). Sanat ovat peräisin psalmista 25:

*"Herra, sinä olet laupias,
muista minua,
osoita ikaikaista hyvyttäsi."*

Ilkka Hjerpppe

Kirjoittaja on Tampereen seurakunta-
yhtymän yhteiskunnallisen työn pastori.

Onks tietoo KYSYMYKSET?

1. Laatokka on Euroopan suurin järvi. Kuinka suuri Laatokka on (pituus, leveys, syvyys)?
2. Mikä on Vuoksen vesistön keskusjärvi?
3. Mikä osakeyhtiö on perustettu 5.4.1932?
4. Kuka toimii maassamme kenttäpiispan virassa?
5. Mikä maa julisti jatko-
6. Mikä elohiiri on?
7. Mikä on rauhanajan pahin räjähdysonnettomuus Suomessa?
8. Mikä on maailman suurin lintu?
9. Mikä on maailman suurin järvi?
10. Mikä hippiatri on?

Erikoishammasteknikko

MARKO ROSENDAHL

Vastaanotto Heimolinnankatu 14 Loimaa

Ajanvaraus puh. (02) 763 1179

EHT-
liiton
jäsen

Kustantaja ja julkaisija: KURKIJOKI-SÄÄTIÖ
www.kurkijoki.fi

Toimitusneuvosto: Kurkijoki-Säätiön hallitus

Toimitus: Päätoimittaja Raija Hjelm
ja kaikki Kurkijokelaisen ystävät

Toimitus: Koulukuja 7, 32200 Loimaa
Avoinin: Tiistaisin ja perjantaisin klo 9–14
puh./fax (02) 762 2551, matkapuh. 050-521 3336

Lakon tai muun ylivoimaisen esteen takia ilmestymättä jääneistä numeroista ei suoriteta korvausta. Toimitus pidättää oikeuden muokata ja lyhentää lähetettyjä aineistoja. Lehden vastuu ilmoituksen poisjäämisestä tai julkaisemisesta sattuneesta virheestä rajoittuu enimmäkseen ilmoituksesta maksetun hinnan palauttamiseen.

ILMOITUSHINNAT:

4-väri 60 centtiä/mm + alv 22 %
Mustavalk. 45 centtiä/mm + alv 22 %

Säännöllisistä ja jatkuvista ilmoituksista huomattava alennus. Väri-ilmoitukset sopimuksen mukaan. Puhelimitse annettuihin ilmoituksiin sattuneista virheistä lehti ei vastaa. Ilmoitusaineistojen jättöaika: keskiviikko klo 16 mennessä.

Lehti ilmestyy pääasiassa joka toinen perjantai. Painosmäärä 2000 kpl.

TILAUSHINNAT:

vuosi 35 euroa
6 kk 20 euroa
3 kk 12 euroa
Pohjoismaat 39 euroa
Muualle 46 euroa

toimitus@kurkijokelainen.inet.fi
Tilinumero: LSOP 523900-4897

Sivunvalmistus:
Etusivu Frontpage, Loimaa
Paino: Satakunnan
Painotuote Oy, Kokemäki

ISSN 0782-5668

Tunnetko kiinnostusta Elisenvaaran koulun historiaan?

Kutsumme Sinut, Elisenvaaran koulun ja lukion ystävä, osallistumaan haastatteluun tai muistelemaan koulumme vaiheita.

Elisenvaaran yhteiskoulu täyttää 80 vuotta tulevana syysnä, ja juhlaa vietetään lauantaina 17.11.2007. Kesällä järjestetään näyttely Kurkijoki-museossa Loimaalla koulun juhluvuoden kunniaksi. Sama näyttely siirretään koululle marraskuussa. Tämän vuoksi pyydämme joko lahjoituksina tai lainaksi valokuvia, vanhoja koulun historiaan liittyviä esineitä, kirjoja yms. 15.5.2007 mennessä.

Lisäksi toivomme yhteydenottoja niiltä henkilöiltä, jotka haluaisivat kertoa muistelujaan evakkotaipaleelta tai koke-muksiaan siirtolaisten vastaanottamisesta. Kirjoitelmia voi lähettää postitse tai sähköpostin välityksellä. Haastatteluja tekevät Elisenvaaran lukion opiskelijat Suomen historian kurssiin liittyen huhti- ja toukokuun aikana. Muistelmien tulisi olla koululla 16.4.2007 mennessä. Niitä käytetään koulun ja lukion oppilaiden kirjoituskilpailun virikkeenä. Kurkijokelainen-lehti julkaisee tekstejä tulevissa numerois-saan.

Museoesineitä voi toimittaa lehtori Jarkko Onnelalle. Yhteystiedot: puh. (02) 486 510, jarkko.onnela@poytya.fi

Muistelmia ja haastatteluja vastaanottaa lehtori Ari Höyssä. Yhteystiedot: puh. (02) 486 510, ari.hoyssa@poytya.fi

Tarkempia tietoja koko juhlaan liittyen antaa tarvittaessa rehtori Heikki Vainio. Yhteystiedot: puh. 040-511 4856, heikki.vainio@poytya.fi

Elisenvaaran koulun ja lukion 80-vuotisjuhlatoimikunta

2.3. Astukaamme sen tähden rohkeasti armon valtaistuimen eteen, jotta saisimme armoa ja laupeutta, löytäisimme avun silloin kun sitä tarvitsemme. Hepr. 4:16

3.3. Hän antaa enkeleilleen käskyn varjella sinua, missä ikinä kuljet, ja he kantavat sinua käsillään, ettet loukkaa jalkaasi kiveen. Ps. 91:11-12

4.3. Jeesus meni Tyroksen ja Sidonin seudulle. Siellä muuan kanaanilainen nainen, sen seudun asukas, tuli ja huusi: ”Herra, Daavidin Poika, armahda minua! Paha henki vaivaa kauheasti tytärtäni.” Matt. 15:21-22

5.3. Mutta Jeesus sanoi hänelle: ”Ei ole oikein ottaa lapsilta leipä ja heittää se koiranpenikoille.” ”Ei olekaan, Herra”, vastasi nainen, ”mutta saavathan koiratkin syödä isäntänsä pöydältä putoilevia palasia.” Matt. 15:26-27

6.3. Pelästyneenä Josafat kääntyi Herran puoleen ja julisti sitten koko Juudaan paaston. Juudan asukkaat kokoontuivat rukoilemaan. 2. Aik. 20:3-4

7.3. Herra, meidän isiemme Jumala! Sinä olet Jumala, joka asut taivaassa ja hallitset kaikkia maan valtakuntia. Sinun on kaikki voima ja valta, kukaan ei voi sinua vastustaa. 2. Aik. 20:6

8.3. Tiedättehän, mitä käskyjä me Herran Jeesuksen puolesta olemme teille antaneet. Jumalan

tahto on, että te pyhitytte. Kavahtakaa siveettömyyttä! 1. Tess. 4:2-3

9.3. Kukaan ei saa pyrkiä hyötymään veljensä kustannuksella. Herra ranskaisee kaikesta sellaisesta, niin kuin olemme teille sanoneet ja teroittaneet mieleenne. 1. Tess. 4:6

10.3. Ohjaa minut totuuteesi ja opeta minua, sinä Jumalani, auttajani! Siis minä luotan aina. Herra, sinä olet laupias, muista minua, osoita ikaikaista hyvyttäsi. Ps. 25:5-6

11.3. Mutta Jeesus tiesi, mitä heillä oli mielessä, ja sanoi: ”Jokainen valtakunta, joka jakautuu ja taistelee itseään vastaan, tuhoutuu, ja talot sortuvat toinen toisensa päälle. Luuk. 11:17

12.3. Jos minä sitä vastoin ajan pahoja henkiä ihmisistä Jumalan sormella, silloinhan Jumalan valtakunta on jo tullut teidän luoksenne. Luuk. 11:20

13.3. Sitten Herra antoi minun nähdä ylipappi Joosuan, joka seisoi Herran enkelin edessä. Saatana seisoi Joosuan oikealla puolella ja syytti häntä. Sak. 3:1

14.3. Enkeli sanoi palvelijoilleen: ”Ottakaa likaiset vaatteet pois hänen päältänsä.” Sitten enkeli sanoi Joosualle: ”Katso, minä olen ottanut pois sinun syntisi ja minä puetan sinut juhla vaatteisiin.” Sak. 3:4

15.3. Rakkaus ohjatkoon elämäännne, onhan Kristuskin rakastanut meitä ja antanut meidän tähtemme itsensä lahjaksi, hyvältä tuoksuvaksi uhriksi Jumalalle. Ef. 5:2

Unto kotiseutumatkalla vuonna 1991. Unton pään takana näkyy Elisenvaaran kodin navetan kivijalka. Elvi Miikkulaisen kokoelmasta.

Unto Antero Miikkulainen 12.8.1927-21.1.2007 Unton muistolle

Maanantaina 22.2. saapui suruviesti, pikkuserkuni, kasvukumppanini Unto Miikkulainen on poissa. Sanoma Unton poismenosta yllätti, sillä kävimme häntä tapaamassa hänen kotonaan Loimaan Hirvikoskella vain pari päivää ennen joulua. Unto oli silloin pirteä, hyväntuulinen ja elämänhaluinen. Ja niin kuin kaikilla aikaisemmillakin tapaamisillamme keskustelu kääntyi muisteluihin elelystä ajasta Kurkijoella, Elisenvaarassa.

Pienestä ikäerosta huolimatta olimme Unton kanssa kasvukumppaneita, sillä kävimme talvisodan syttymiseen saakka samaa Elisenvaaran keskikylän kansakoulua. Sodan päättymisestä alkanut ensimmäinen evakkomatkan vei lopuksi meidät melkein naapureiksi Nastolan Harvakylään, joten päivittäinen kanssakäyminen jatkui evakkomatkan ajan.

Jatkosodan alettua ja Elisenvaarankin vapauduttua

miehittäjistä meidän perhe siirtyi takaisin lähes täydellisesti hävitettyyn Elisenvaaraan, polttamiselta säästyneeseen ja jotenkin asu-miskelpoiseen kotiimme. Unton perheen uudehko hirsistä rakennettu kotitalo sen sijaan oli purettu ja siirretty suurkeittiöksi entisen koulumme läheisyydessä sijainneen sotilasharjoitusalueen käyttöön. Siitä huolimatta Unton perhe palasi vain vähäistä meitä myöhemmin ja tuli asumaan meille.

Vaikka oli sota ja hyvin kylmä talvi eikä ollut mahdollisuuksia mihinkään kodin ulkopuolisiin harrastuksiin, me pojat viihdyimme yhdessä jokapäiväisissä kotiaskareissa ja suksimässä. Jo näiltä ajoilta muistan Untosta kaksi luonteenpiirrettä: hän oli ahkera tekemään töitä ja ahkera lukemaan. Silloin ei tunnettu sellaista käsitettä kuin vapaa-aika, vaan elettiin kuin talvilinnut, kaikki valoisaa aikaa oli käytettävä ruuan ja

lämmön hankkimiseen.

Kun kevät 1942 saapui, Untoa näkyi vain iltamyöhään, sillä hän oli päivät isänsä mukana rakennustyömaalla. Entinen kotitalo oli purettava silloiselta sijaintipaikaltaan, siirrettävä takaisin oikealle paikalleen ja pystytettävä uudelleen. Unto oli tässä työssä nuoresta iästään huolimatta koko ajan mukana isänsä ja setiensä apuna.

Ennen kuin kotia päästiin uudelleen rakentamaan, oli edessä vielä eräs tärkeä ja vaativa työ. Oli rakennettava ainoasta kotipaikalla pystyssä olevasta rakennuksesta, riihestä, ihmisille asunto. Riihi valmistui, ja siihen päästiin muuttamaan vuoden 1942 toukokuussa. Uudelleen pystytetty asuinrakennus valmistui seuraavan vuoden syyskesällä. Silloin he pääsivät täydellä teholla kunnostamaan evakkovuosien aikana vesakkojen valtaamia peltoja ja viljelemään maata. Se olikin Unton mielipuuhaa.

Mutta onnellista aikaa ei kestänyt kauan, vaan seuraavan eli vuoden 1944 syyskuun loppupuolella tuli käsky, että kaikki oli jätettävä ja lähdettävä uudelleen evakkoon, kohti tuntemattomia kohtaloita. Noita aikoja ja tapahtumia me Unton kanssa tavatessamme aina muistelimme.

Uuden evakkomatkan aluksi tiemme Unton kanssa erosivat meidän perhemme päädyttyä väliaikaiseen sijoituspaikkaamme Etelä-Pohjanmaalle Ylistaroon. Unton perhe sen sijaan matkasi Pohjois-Pohjanmaalle Muhokselle, jossa Unton setä Mikko toimi kanttoriurkurina. He saivat asuttavakseen kanttorin virkatalona ja viljeltäväkseen virkataloon kuuluneet maat.

Koska niin Ylistaro kuin Muhoskin olivat vain väliaikaisia sijoituspaikkoja, molemmat perheet siirtyivät lopulliseen sijoituspaikkaansa Loimaan Krekilään, mistä perheet ostivat maatilat samasta kantatilasta. Olimme taas Unton kanssa läheisiä naapureita. Jälleen rakennettiin rakennuksia. Unto raivasi isänsä kanssa tilalle uutta peltoakin. Niin vähitellen päästiin uuden elämisen alkuun.

Me pojat vanhenimme ja kasvoimme miehiksi. Muistan, kun keskustelimme Unton kanssa siitä, mitä me ryhtyisimme isoina tekemään. Untolla oli edelleen mielessä maan viljeleminen, ja hän hakeutuikin Loimaan maamieskouluun. Lisäksi hän suoritti kurssin Helsingin konttoriopistossa ja siten rakensi vahvaa tietopohjaa nykyaikaiselle maanviljelykselle.

Noihin aikoihin keskustelimme Unton kanssa siitä, että voisihan sitä kokeilla jotain muutakin ammattia. Kun näimme sanomalehdessä ilmoituksen Turun poliisilaitoksessa alkavasta poliisikokelaskurssista, haimme molemmat sille. Meidät hyväksyttiin tuolle ns. olympiakurssille, ja kun

JATKUU SIVULLA 4

Kotitalon uudelleen pystytystä jatkosodan aikana vanhalle kivijalalle. Varsinainen Unton setä Pekka Miikkulainen, Unto ja Heikki-isä. Elvi Miikkulaisen kokoelmasta.

Muistettavaa

Kalakurkien järjestämät **Nikolain-pilkkit** la 3.3. klo 10 Yläneen Veljessrannassa. Tarjolla grillimakkarat ja kahvit. Ilm. Martille, puh. 040-770 9853.

TKN/Taikahelmi esittää: **Ota vastaan - Vastanota!** ... tunnelmia ja tarinoita eri ikäryhmien naisnäkökulmista katsottuna ja tulkittuna. Sovitus ja ohjaus: Mira Niittymäki. Ensi-ilta la 3.3. klo 17, muut esitykset su 4.3. klo 17 ja ti 6.3. klo 19 Turun Karjalatalo, Itäpellontie 2. Huom! Kevään ainoat esitykset toimitalolla. Yhdyshenkilö Helena Aro p. 040-703 3120.

Loimaan Seudun Karjalaseuran **talviulkoilupäivä** su 4.3. klo 10-15 Pyhäjärvellä Loimaan Kalikassa. Pilkkikilpailu klo 11-13. Grillausmahdollisuus. Omat eväät.

Hiitolan Pitäjaseuran järj. **nuorten- ja lasten talvitapahtuma** ”Ovat juureni Karjalassa” su 4.3. klo 13-16 Salomonkallio Nakkila, Kivialho. Isät, äidit, mummot ja ukit, tuokaa jälkipolvenne hauskaan tapahtumaan, jossa tarjolla laskettelurinteet, pulkkamäki, moottorikelkka-ajelua, makkaranpaistoa, kahvia, mehua ja mukavaa yhdessäoloa. Tervetuloa. Lisätietoja Raijalta, puh. 040-538 7401.

Hiitolan Pitäjaseura ry:n kevätkokous ja tarinailta ti 6.3. klo 18

Tuomarink. 2, Pori. Illan teemana ”Hiitolan kylät esittäytyvät”. Tervetuloa entiset ja uudet tarinoijat kertomaan omista kotikyläistänne.

Hiitolan Pitäjaseuran järj. **pilkkikilpailut** la 10.3. klo10-14 Suoden-niemellä Putajan rantasaunalla. Ajo-ohje: Pori-Tampere -tie nro 11 Putajan Seon kohdalta käännytään Suodenniemelle, josta opasteet perille. Kaikki ovat tervetulleita viettämään talvista ulkoilupäivää. Lisätietoja Viileltä, puh. 0400-192 801.

Kurkijoki-Seura ry:n vuosikokous su 11.3. klo 14 Karjalatalon Wärtsilä-salissa, Käpylänkuja 1, Helsinki.

Hiitolan ja Kurkijoen sukututkimuspiiri kokoontuu to 15.3. klo 18 Karjalatalon Wärtsilä-salissa, Käpylänkuja 1, Helsinki. Saapua voi jo klo 15 alkaen. Kari Tontti kertoo Tontti-suvusta. Seuraavat kokoukset 19.4. ja 24.5. Tervetuloa kaikki hiitolaisia ja kurkijokelaisia sukuja tutkivat ja tutkimusta aloittavat. Lisätietoja Veikko Revolta puh. 050-560 6049, s-posti veikkorepo@hotmail.com.

Elisenvaaran Martat kokoontuvat ma 19.3. klo 13.30 jumpan merkeissä Armi Lepistöillä, Väinölänkatu 8, Loimaa.

Elisenvaaran Martat kokoontuvat ma 26.3. klo 13 Allilla.

Karjalaisia kansanopistoja

Kansanopistojen tarve havaittiin tullessa 1900-luvulle, ja niitä perustettiin useita pakkoluovutetun Karjalan alueelle, mainittakoon tässä Jaakkiman, Kanneljärven ja Räisälän opistot. Nämä opistot jatkavat edelleen toimintaansa, Jaakkiman kristillinen opisto Ruokolahdella, Kanneljärven opisto Lohjalla ja Räisälän opisto Kokemäen Peipohjassa. Sotien jälkeen opetusohjelma oli varmaan samanlainen kuin ennenkin, päivään kuuluivat opetustunnit ja käytännön harjoitukset.

Räisälän kansanopisto toimi viisi vuotta vuokralla Köyliössä Mannerheimin Lastensuojeluliiton Köyliön osaston ”Lallintalossa”. Opiston 42. työkausi 1949-1950 oli viimeinen siellä vietetty, sillä sen talven aikana nousi oma opistotalo Kokemäellä harjakorkeuteen, joten seuraavan lukuvuoden opisto pääsi aloittamaan omassa talossa.

Suurin osa oppilaista oli

siirtokarjalaisia Räisälästä, Kurkijoelta ja muista lähipitäjistä, muutama myös paikallisia nuoria.

Opistolla asui talousopettaja Kerttu Mutka ja kotiteollisuusopettaja Marja Salomaa sekä viisi oppilasta. Johtajan, maisteri Matti Kähärin talossa asui hänen perheensä lisäksi agronomi Marja Äijälä ja viisi oppilasta yläkerrassa. Läheisen maalaistalon pirtissä majaili seitsemän oppilasta ja loppuilla oli kylällä asunto, muutama kävi kotoa.

Opettajista laulunopettaja Ilmi Paavilainen ja poikien käsityöopettaja Jyränki asuivat muualla. Tyttöjen voimistelunohjaaja Iris Kähäri oli jo silloin aloittanut kirjailijanuransa.

Jokainen arkipäivä alkoi aamuvarhaisella, ja sunnuntaisin kaikki kävelivät lähellä sijaitsevaan Köyliön kirkkoon, vain keittiövuorolaiset jäivät töihin. Kirkko sijaitsi (ja sijaitsee edelleen) kauniilla paikalla saarella, ajotie sinne kävi jär-

ven kummaltakin puolelta. Opinto-ohjelmassa oli seuraavaa:

1. Elämäntutkimukselliset aineet: uskonto, kasvatustoppi ja kirjallisuus, viimeksi mainittua oli eniten. Luettiin suomalaista kirjallisuutta: Kalevalan lyhennetty painos, Kantelettaren runoja, Aleksis Kiven Seitsemän veljestä, Runebergin runoja, Iris Kähärin Katkelmia Räisälän historiasta ynnä muuta.

2. Yhteiskunnalliset aineet: historia, maantieto, yhteiskuntaoppi, kansantalous ja sanomalehtitunnit.

3. Maataloudelliset ja luonnontieteelliset aineet: maanviljelysoppi, kotieläinoppi ja maamiesseuratoimi pojilla. Luonnontieteen oppitunneilla käsiteltiin fysiikkaa ja kemiaa.

4. Kotitaloudelliset aineet: kodinhoito, ravinto- ja ruokatavaraoppi sekä kirjallisuus, ruuanvalmistusoppi ja käytännön taloustyöt.

5. Käsityöt: kutoma- ja ompeluoppi, teoria ja käy-

täntö työillä; käsityöoppi ja puutyöt pojilla.

6. Muut aineet: äidinkieli, laskento, terveysoppi, laulu, musiikkikerho, lausuntakerho, voimistelu ja opetuselokuvat.

7. Seuratoiminta: Opistossa toimi oma nuorisoseura, joka järjesti keskustelukokouksia ja illanviettoja sekä toimitti omaa seuralehteä. Harjoituksissa ohjelmassa oli esitelmää sekä laulu- ja lausuntaesityksiä, näitä opettajat ohjasivat ja kaikki esitykset arvosteltiin.

8. Luennoitsijoita kävi opiston ulkopuolelta selvittämässä omaa alaansa mm. terveydestä, raittiudesta, raamatunaiheista, musiikista, pankkiasioista ja oikeuslaitoksesta.

Illanvietot olivat sunnuntaisin, ja näihin opettajat ohjasivat oppilaiden ohjelmaa. Sinne oli vapaa pääsy paikkakuntalaisille.

Juhlapäiviä olivat opistovuoden alkajaisjuhla, itsenäisyysjuhla, joulujuhla ja opiston ilmat näytelmiä. Toveripäiviä vietettiin 27.-28.2.1950. Ensimmäisenä päivänä järjestettiin hiihtokilpailut ja illanvietto, jossa ohjelmana olivat henkiset kilpailut ja jäsenmerkkien jako. Kalevalan päivänä oli vuosikokous ja Kalevala-juhla. Siellä oli puheiden lisäksi oppilaiden ohjelmaa ja lopuksi Eino Leinon näytelmä ”Pohjolan häät” oppilaiden esittämänä.

Uuden opistotalon harjannostajaisia vietettiin 3.3.1950 Kokemäen Peipohjassa. Erojaisillanviettoa vietettiin 23.4., ja päätäjäistilaisuus oli 29.4.1950. Tämä oli katsaus siitä, mitä talvikausi antoi nuorille, joilla ei ollut mahdollisuutta muihin kouluihin 1950-luvun alussa.

Kansanopistojen alkutaival Suomessa

Kansanopistoliike syntyi Tanskassa ennen 1800-luvun puoltaväliä. Aatteen herätti tanskalainen pappi Nikolai Frederik Severin Grundtvig. Hänen mielestään kansalle tärkeintä oli oppia ihmisyyttä, isänmaata ja äidinkieltä. Uskonto kuului kirkolle, sivistys oli hänelle tärkeä asia. Hän sanoikin: ”Ihminen ensin, kristitty sitten.” Kansanopistosta piti tulla itsenäinen ja vapauttaavaa elävää sivistyslaitos.

Suomessa kansanopistoista keskustelu alkoi 1860-luvulla. Ylioppilasosakunnat kävivät toimimaan asian puolesta. Pohjalainen osakunta nimesi toimikunnan ja järjesti varojenkeruun, jonka turvin muutamat henkilöt lähtivät Tanskaan ja Ruotsiin valmistumaan kansanopiston johtajiksi.

Vuonna 1881 syntyi nuorisoseuraliike, ja se oli ehkä ensimmäinen kansansivistysliike Suomessa, ja sen tehtävänä oli kasvattaa nuorisosta ”hyviä ihmisiä ja kunnan kansalaisia”. 1890-luvulla perustettiin 22 opistoa, näistä kuusi ruotsinkielisiä. Uusia kansanopistoja perustettiin edelleen 1900-luvulla 20 kappaletta, joista kahdeksan ruotsinkielisinä vastapainoksi Suomen venäläistämiseksi.

Grundtvigilaisten opistojen periaate oli uskonnollinen ja puoluepoliittinen sitoutumattomuus. Monissa opistoissa toimi nuorisoseura, ja nuorisoseurat kannustivat nuoria opiskelemaan sinne saadakseen seuratyöhön pystyviä henkilöitä. Uskonnollisista kodeista ei haluttu lähettää nuoria näihin opistoihin, siksi vuonna 1907 perustettiin ensimmäinen kristillinen opisto. Kansanvalistusseura otti tehtäväkseen edistää suomenkielisen väestön kansansivistystä.

Alkuaan kansanopistojen tehtävänä oli kansallisen kulttuurin ja yleisen kansansivistyksen kohottaminen ja 1960-luvulle saakka oppilaat tulivat enimmäkseen maaseudulta. Nämä tavoitteet vähenivät Suomen saatua itsenäisyyden. Myöhemmin tuli yleinen oppivelvollisuus, ja oppikoulut ja ammatilliset koulut lisääntyivät.

Siirtyminen tieto- ja palveluyhteiskuntaan aiheutti perusoppijakson opiskelijamäärän laskun kansanopistoissa, kurssiopiskelijoiden määrän jatkuvasti noustessa. Perustettiin myös enemmän kristillisiä ja järjestötaustaisia sekä puolueopistoja.

Nämä tiedot on saatu teoksesta ”Vapauden vankina, 100 vuotta kansanopistotyötä”.

Kansanopistokauden merkityksestä oppilaille on tehty kyselyjä. Tässä lainauksena ensimmäisen työkauden (1908-1909) oppilaan vastaus: ”Kansanopistokauden merkitys kehityksessäni on ollut suuri. Sen henki on antanut voimia kestää elämän murheet ja taistelut. Kauniita ja kalliita helmiä ovat opistomuistot elämäntähteenäni.” (L. K. J.)

Köyliön kirkkopuistossa ovat leposijansa saaneet muun muassa harmaan kivi-paaden alla:
Kähäri Matti s. 28.8.1912
k. 29.12.1989
Sirikka Iris o.s. Ijäs
s. 19.3.1914
k. 20.2.1995
Ijäs Anna s. 19.5.1890
k. 6.3.1950

Saimi Häyhä

Köyliön Lallintalo silloin, kun Räisälän kansanopisto toimi siellä eli vuosina 1945-1950.

Mellilän raitti oli kevään rospuuton takia kurainen, kun me veljeni Aarnen kanssa laskeudimme matkustajajunasta Mellilän asemalla illansuussa huhtikuun loppupäivinä vuonna 1945. Ensimmäinen tehtävämme oli yökorteerin löytäminen. Olimme kuulleet, että Mellilässä on matkustajakoti, joten lähdimme sitä etsimään. Pianhan se löytyikin, sillä ei Mellilän asemaseudulla voinut kauaksi eksyä. Saimme matkustajakodista huoneen yhdeksi yöksi. Huoneessa oli kolme sänkyä, joten siinä yöpyi lisäksi yksi meille tuntematon mieshenkilö,

Seuraavasta yöstä emme vielä kantaneet huolta, sillä päivän aikana oli äidin ja isän määrä saapua tavarajunan vaunussa Mellilän asemalle hevosien, parin lehmän ja muun vähäisen omaisuutemme kanssa. Tiesimme senkin, että meidän majoituspaikaksemme oli

Evakkona Mellilässä

määrätty Vähäperän Soron tila. Sinne oli asemanseudulta matkaa vajaat neljä kilometriä. Juna saapuikin suunnilleen ilmoitettuun aikaan. Otimme eläimet ja tavarat vaunusta ulos, lastasimme kärryille, lehmät laitettiin kävelemään kärryjen perään. Niin matkasimme Soron tilalle.

Soro oli siihen aikaan eräs Mellilän suurimmista kantatiloista, ja sen isäntänä oli Jalmari Kärki, leskimies. Hänen talouttaan hoiti emännöitsijä. Isäntä oli entisajan ison talon isännän perikuva: hän pukeutui arkisinkin pukuun ja kravattiin. Päällä oli ulkona liikuessa päällystakki ja päässä Eden-mallinen hattu. Kädessä heilui kävelykeppi.

Talon etumies Eemeli

Visti kävi aamuisin isännän konttorissa työnjaolla eli neuvottelemassa päivän töistä ja tuli sen jälkeen pitämään käskynjaon työmiehille, joita oli traktorin kuljettajia-tallimies, yksi tai pari nuoramiestä ja tarvittava tilapäistyövoima. Etumiehen käskynjakoa odotettiin tallin yhteydessä olevassa lämpimässä tallituvassa. Karjakko ja karjanhoitajat toimivat itsenäisesti karjakon ja isännän neuvottelujen perusteella. Tulon tuntemaan talon työtavat, koska olin vuoden verran tilapäistöissä talossa heti kevästä alkaen.

Me saimme asuttavaksemme vanhasta piharakennuksesta entisen renkituvan ja viereisen leivintuvan, jossa oli leivinuuni ja puu-

hella. Leivintupaa käytti talon emännöitsijä myös talon leipien ja pullien paistamiseen. Näin asetuimme vähitellen taloksi, ja isäni sai Sorolta muiden evakoiden tapaan vuokratilaa pari-kolme hehtaaria, joten sillä päästiin joten kuten elämisen alkuun.

Evakoiden eläimet sopivat talon navettaan ja hevoset talon talliin, jossa oli muistaakseni tilat yli kymmenelle hevoselle. Sorolla oli siihen aikaan kahdeksan hevosta eli neljä hevosparia. Eläimistä tuli mieleeni, että kerran isäntä oli sikalassa käydessään kysynyt karjakolta: ”Kenen on tuo noin komea emakko?” Karjakon vastattua, että se oli talon sika, tuumasi isäntä: ”Jaa, sitten minun pitää ilmoittaa se kansanhuoltoon,

se on jäänyt papereista pois.”

Isännän pitikin olla tarkkana, sillä hän toimi siihen aikaan kunnanvaltuuston puheenjohtajana. Hän oli ollut myös osuuskassan ja osuusmeijerin hallinnoissa ja monissa muissa luottamustoimissa.

Jarmari Kärjen tytär Aili oli emäntänä Yrjö Sahramalla naapuritalossa. Tilan nimi oli Uusi-Tohna, ja se oli myös eräs Mellilän isoista, vanhoista kantatiloista.

Kärjen poika Olavi opiskeli lakitiedettä Helsingissä ja valmistui meidän Sorolla asumisen aikana varatuomariksi ja meni myös naimisiin. Häät Sorolla kesällä 1946 olivat suuri seurapiiritapahtuma Mellilässä. Me evakotkin saimme osallis-

tua niihin vähän niin kuin ”kyökin puolella”.

Tilapäisrenkinä tarvittaessa

Olin siis 16 vuotta täytännyt tullessamme Mellilään. Evakoita oli Sorolla meidän lisäksi Kykäset ja Himaset Äyräpäästä. He asuivat tilan sivurakennuksessa, jota sanottiin Rannikoksi. Elämä lähti kevyällä sujumaan niin hyvin, kuin niissä oloissa oli mahdollista. Minkäänlaisia hankaluuksia ei esiintynyt evakoiden, isännän ja talon työväen välillä.

Talon suurta saunaa lämmitettiin lauantaisin vuorokauden mukaan, eli jokainen talossa asuva ja saunaa käyttävä perhe piti vuorokauden huolen saunan lämmittämisestä ja veden kääntämisestä saunalle. Vesijohtoa sinne ei ollut. Lämmitys tapahtui talon puilla. Sauna oli varsin suuri ja kiuas sen mukainen. Lämmittäminen aloitettiin jo

Ida Korhosen omaisille

Kuvassa on Ida Korhosen poikansa Erkin ja sisarustensa kanssa. Ida antoi kuvan äidilleni Maria Torviselle. Yritän löytää isotätiä Idan omaisia. Ainakin muistan Toivon tyttären Anna-Liisa Närväsen ker-
ran Kurki-juhilla kertoneen, että perhe asuu Hel-
singissä.

Erään kerran tapasin pi-
täjäjuhlissa Tyyne Korho-
sen. Hän kertoi olevansa
Ida Korhosen käly, eli he
olivat Idan kanssa veljesten
vaimoja. Antaisin tämän
kuvan Ida-tädin omaisille,
jos sattuisi löytymään.

Omaiset olisivat varmaan
kiinnostuneita tästä, koska
siihen aikaan kuvat olivat
harvinaisia.

Osoitteeni on Vesikos-
kenkatu 36 B 11, 32200
Loimaa.

Irja Teräväinen

*Takana Erkki Korhonen ja
joku toinen nuori mies.
Edessä Kaartisen sisarukset
Erkki Kaartinen, Ida Korho-
nen ja Anni Kurki. Irja Te-
räväisen äidinäiti Riitta Ta-
likka (o.s. Kaartinen) oli sa-
moja sisaruksia.*

Pommitus

*Yli kiiri hirmuinen ryske ja pauke:
jylinää, tulta, sirpalletta terävää.
Kestä ei mikään, auta ei kukaan,
monet oli tuomittu kuoloon.
Pahuuden hetki, voiton asialla
sankarit mitalit silmissään.*

*Kauhua, huutoa tuskan ja kuolon
valittaen vaipuvat maahan
lapset, nuoret ja vanhat.
Kuolleen äidin rintaa imi vauva.
Ilmanpaineen riisuma nainen
tarrautunut puuhun kylmin käsin.*

*Ken synkkiä muistoja kantaa,
voiko hän anteeksi antaa?
Maailma täynnään on vihaa
pahaa, loputonta julmaa sotaa.
Ken rauhaa vain rakastaa,
ei näe tai näkee vain unta.*

Anna

Merkilliset melliläläiset

Mellilän Karjalaiset ry:n
vuosikokous oli tavallista
juhlavampi. Hallitus oli
anonut ja saanut Karjalan
Liiton ansiomerkkejä en-
simmäistä kertaa historian-
sa aikana. Varsinais-Suo-
men Karjalaisseurojen pii-

rin puheenjohtaja Kaarlo
Kojo oli tullut niitä luovut-
tamaan. Hän myös piti pie-
nen tiedotusluonteisen hen-
gennostatuspuheen kokous-
väelle.

Karjalan Liiton hopeiset
ansiomerkit luovutettiin

Kerttu Lahtiselle, Martti
Meskaselle ja Matti Risto-
laiselle. Kerttu Lankinen ei
ollut paikalla. Pronssiset
ansiomerkit rintoihinsa sai-
vat Sirkka Lukka, Veikko
Lukka, Eila Rantala, Kaari-
na Sikiö ja Raimo Sikiö.

Harrastemerkit luovutet-
tiin seuraaville: Anja Kos-
kinen, Aulis Lankinen, Jor-
ma Lankinen, Tuomas Lan-
kinen (oli poissa), Leena
Meskanen, Aila Schwartz
ja Keijo Torikka.

Martti Meskanen jatkaa

puheenjohtajana ja Sirkka
Lukka sihteerinä. Hallituk-
sen erovuoraiset jäsenet va-
littiin uudelleen hallituk-
seen. Kokouksessa hyväk-
sytettiin edellisen vuoden toi-
mintakertomus ja tilit. Pää-
tettiin pitää jäsenmaksu vii-
tenä euronä. Hyväksyttiin
talousarvio ja toiminta-
suunnitelma kuluvalle vuo-
delle.

Mellilän Karjalaiset
osallistuu tulevassa elo-
kuussa Kurkijokelaisten 61.
pitäjäjuhlien järjestys- ja li-
punmyyntitehtäviin. Ko-
kousväki oli hyvin yksimie-
listä. Kaikkiaan koolla oli
lähes 20 ihmistä. Kiitokset
Leena Meskaselle maistu-
vista piiras- ja täytekakku-
kahveista.

Raija Hjelm

Mellilän Karjalaisten harrastemerkkien saajat yhteisotretissa Martti Meskasella.

Hopeisten ja pronssisten ansiomerkkien saajat Mellilän Karjalaisten vuosikokouksessa.

aamalla, ja siinä meni lä-
hes koko päivä. Mutta niin-
pä löytyäkin riitti vaikka
aamuun asti. Saunassa kävi
ensiksi isäntä, sen jälkeen
emännöitsijä ja sitten yhe-
teissaunassa ensin miehet
ja viimeisenä naiset.

Kun kotitöitä ei paljon-
kaan ollut, oli minulla aikaa
osallistua talon töihin aina,
kun tarvetta oli. Ja useinhan
sitä ilmenikin. Töistä sai
myös hieman rahaa, mikä
oli myös merkittävä seikka.
Isäkin osallistui joskus, to-
sin harvemmin, myös talon
töihin. Veljeltäni ne työt jäi-
vät vähiin, sillä hän lähti
opiskelemaan Raumalle
Itä-Suomen seminaariin jo
elokuussa 1945.

Töistä jäi mieleeni eri-
koisesti se, että talven
1945-46 aikana ajettiin
Mellilän hautausmaan laa-
jennukselle hiekkaa. Tilan
manttaalin mukaan oli ta-
loille määrätty velvoitteet,
eli miten suuri kuutiomäärä
kunkin tilan piti hiekkaa
ajattaa. Koska Soro oli iso

tila, piti hiekkakaan ajaa
paljon.

Hiekkä otettiin talon
omasta hiekkamontusta
Krookinkulman Verkko-
mäestä. Useina talviaamui-
na meitä lähti neljä miestä
neljällä hevosella montul-
le, missä kuormat tehtiin
käsi- ja hevostyöllä. Usein
täytyi jäätyä hiekkaa hakata
rautakangella irti ennen
kuorman kooksi määritel-
tiä. Aina puoli kuutiometriä.

Matka hiekkamontun
kautta kirkolle oli niin pit-
kä, ettei lyhyen talvipäivän
aikana ehtinyt tehdä kuin
pari reissua. Koska ajoreit-
ti kulki aivan talon vieres-
tä, voi ohi ajaessaan, kun
ensimmäinen kuorma oli
käyty tyhjentämässä, po-
keta päivällä syömässä ko-
tona. Kahvia pidettiin jos-

kus mukana sukkaan laite-
tussa puolen litran pullos-
sa.

Kahvista tuli mieleeni
eräs pieni episodi. Olin ta-
lon työmiesten mukana
nostamassa jäitä läheisestä
joesta. Jäät laitettiin ajan ta-
van mukaan sahanpurulla
peitettyyn kasaan käytettä-
väksi kesällä maidon jääh-
dyttämiseen. Kasasimme
jäitä kasaan, kun tuli kahvi-
tauton aika. Äitini toi minul-
le lasipullossa kuumaa kah-
via. Istahdin jääkimpaleen
päälle, kaadoin kahvia mu-
kiin ja laitoin pullon vieres-
ni jään päälle. Heti paukahi-
ti, ja pullosta lähti pohja
pois ja loput kahvit menivät
saman tien.

Hiekanajan lisäksi käy-
ttiin talvella rankametsässä
hakkaamassa rankoja, jotka
kevätkelien aikana ajettiin
talon halkovajan taakse
odottamaan sirkkelöimistä,
mikä tehtiin myöhemmin
keväällä. Isossa taloudessa
kului halkoja paljon, ja
muistini mukaan me evakot

saimme polttopuuta hakata
myös talon metsästä, joskin
kantohinta niistä oli mak-
settava.

Sorolla oli eräs jo van-
hahko hevonen, joka oli jo-
takin poikkeavaa rotua, tai-
si olla belgialainen. Vaikka
se oli jo vanha, se oli oikein
hätkäinen. Kun ajomies ku-
martui ottamaan ohjaksia,
niin se jo lähti. Ajosuunnan
piti siis olla valmiiksi kat-
sottuna. Joskus tämä hevo-
nen kompastui kiireessään
risuihin, kun jalat eivät
nousseet niin kuin nuorem-
milla, ja kaatui eikä päässyt
ylös. Silloin se piti riisua
valjaista ja auttaa miesvoin-
nin jalkeille. Sitten mentiin
taas vauhdilla.

Enemmän lisätöitä tuli,
jos hevonen kaatuessaan
katkaisi aisan. Sitä varten
piti aina olla puseron tas-
kussa nautoja, jotta sai sa-
verikan uuden aisan pää-
hän. Kirveshän oli ajomie-
hellä aina mukana, joten
kirveen hamaralla sai ha-
kattua naulat puuhun..

Maanlunastus- lautakunnassa

Keväällä 1946 pääsin
töihin maanlunastuslauta-
kunnan palvelukseen. Se
kesä kuluiinkin niissä hom-
missa. Ensiksi olin mittaau-
s- ja paalutusporukassa, kun
mitattiin ja paalutettiin siir-
toväen asutukseen tulevia
peltoja ja metsiä. Tiloja
muodostettiin sekä kuntien,
seurakuntien että isojen yk-
sityisten tilojen maista.

Mellilässä toimipaikkaa
pitävän maanlunastuslauta-
kunnan päällikkönä oli in-
sinööri Kyösti Kaario, ja
toimialueeseen kuuluivat
Mellilän lisäksi Kosken Tl,
Marttilan ja Kuusjoen kun-
nat, joten kävimme niissä
kaikissa kunnissa. Syyske-
sän olin metsien arviointi-
porukassa. Systemi oli se,
että työryhmää vetävän
"pomom" lisäksi meitä oli
pari vakinaista miestä.

Viikon aluksi ajettiin
polkupyörillä, mikäli men-
tiin Mellilän ulkopuolelle,
pomom hankkimaan kort-

teeriin, missä yövyimme
viisi yötä. Kortteeripaikois-
tamme saimme usein myös
ruuan ja päivän eväät. Työs-
sä tarvittavat pari lisämies-
tä pomo pestasi kultakin
paikkakunnalta. Lauantai-
sin ajelimme takaisin Mel-
lilään. Työmatkoilla piti
olla mukana toisetkin vaat-
teet, sillä toki nuorten mies-
ten mieli teki joskus käydä
paikkakunnalla pidettävissä
latotansseissa katsastamas-
sa paikallisia tyttöjäkin.

Vuoden 1947 alkukuu-
kausina isälle nimettiin
maanhankintatila Mellilän
Penninkulmalta, joten tal-
ven aikana aloitimme ra-
kennuspuiden kaatamisen,
koska tilalla ei ollut muita
rakennuksia kuin yksi pel-
tolato. Mutta se on jo eri
juttu, ja siihen palaan myö-
hemmin.

Seuraavassa jutussa kä-
sittelen evakonuorten har-
rustuksia ja sopeutumista
uusiin oloihin Mellilän
evakkovuosina.

Arvi Heinonen

Jatkoa ed. numerosta

Sulon tytär sairastui

Jatkossa käytäntö muutui sellaiseksi, että jos syksyiset säät suosivat, nukuimme siellä hyvin ilmastoidussa aitassa. Jos vihmoi vettä, olimme Sulon riesana. Siihenkin käytäntöön tuli pian mutkia matkaan. Roka Antti sanoi Tuntemattomassa sotilaassa hänellä olevan muija ja mukulatkin. Niin oli Sulolakin muija ja kaksi mukulaa.

Jossakin vaiheessa Ainokin lasten kanssa sai mutkaiset matkakoukeronsa tehtyä. Sulolla oli perhe kasassa. Kun neljä ihmistä sinnitteli kotileikkinsä kanssa yhdessä huoneessa, ei siinä hyyryläisille paljon enää tilaa jäänyt. Kävi vielä niinkin, että heidän tyttärensä Raija sairastui, aika vakavastikin vielä. Taidettiin epäillä ihan tulirokkoa.

Olosuhteet kai vaikuttivat sen, etten oikein muista tuosta operaatiosta mitään. Minä ja kaksi muuta meidänkin porukasta kuului lapsiin, ja tartuntavaaran vuoksi yritimme pysytellä mahdollisimman kaukana. Emme enää yrittäneetkään yöpyä siellä Sulon luona. Sen kuulimme, että Raija makasi kovassa kuummeessa ja sairaana jossakin.

Toimisto kurapellossa

Kovin suppealta alalta silloin tuli Ilmajoki lakeuksineen nähdyksi. Useimmiten minäkin pamputin äidin perässä siellä lehmiäen aitausten liepeillä. Kantelin toista asiapaperikassia hänen apunaan. Aitauksen viereen laadittiin oikein toimisto. Jonkinlainen hursti oli kiinnitetty tolppien nokkaan, olevinaan kai sadekatos, vai mikä lienee.

Katoksessa oli vanha ikäkulu pöytä ja penkki. Toimiston asiakaskunta tahtoi joskus valloittaa sen ainoan penkin niin tarkkaan, että kirjurin piti alkaa vaatia omia oikeuksiaan. Eini sanoi: ”Miun pittää soaha oma tuoli, miss eivät muut istu.”

Tietenkin kirjuri tuolin sai. Heti ensimmäinen koeistunta näytti toteen, miten siinä kävi. Tuolin jalat upposivat liejuiseen peltoon kuin lämmin veitsi voihin. Samoin kävi penkin kanssa. Molempien alle piti laittaa lautalevyt. Konttori oli valmis, ja ilmastointi pelasi...

Iloisia jälleennäkemisiä

Syksy eteni pitkin harpauksin. Eläintensä haki-joita kävi päivittäin satoja. Saman perheen jäseniä oli yleensä useampia aina mukana. Joskus minäkin sain lähteä etsimään suuresta laumasta jonkun perheen lemmiä. Äiti luki papereis-

taan vaikkapa: ”Viisisataa yhdeksänkymmentäkolme kuuluu tälle perheelle.” Siinä tunsu etsivänsä neula heinäsuovasta.

Kun kyseinen numero viimein löytyi, liejuisella tarhalla usein näyteltiin uskomattomia näytelmiä. Hyvä ettei lehmänsä löytänyt polvistunut sinne kuran keskelle oman lemmikkinsä eteen. Moni alkoi itkeä vullottaa suureen ääneen.

Voimakkaat tunteet pääsivät valloilleen. Aivoissa aktivoitui alue, joka sääteli voimakkaita tunteita. Tässä kohdin ne tunteet liittyivät iloon. Rakas ystävä oli selvinnyt pitkästä matkasta vahingoittumattomana, ja nyt ystävykset löysivät jälleen toisensa. Ainakaan tuossa kohtaamisvaiheessa omistajalle tuskin tuli miikään rahallinen arvo mieleenkään.

Molempien hyödyksi koitui, jos itkukohtauksesta tuli lyhytkestoinen. Eihän sitä lehmäparan niska olisi kovin kauan kestänyt, että omistaja olisi roikunut velttona kaulassa. Jokainen kunnon itkut itkenyt ihminen myös tietää, että itku käy työstä. Hetkellisesti se vie voimat ihan täysin. Kyllä ihminen on monimutkainen kone ja nimenomaan päänuppi sisällä olevine harmaine mas-

”Tuolin jalat upposivat liejuiseen peltoon kuin lämmin veitsi voihin. Samoin kävi penkin kanssa.

soineen, joita aivoiksi kutsutaan. Se massa lähettelee käskyjään ympäri kehoa. Tässäkin tapauksessa aivot lähettivät kyynelkanavalle toimintakäskyn: ”Pistähän iloitkut pystyyn. Nyt on ilon aika.”

Ulkoisesti tilanne näytti ihan samalta, kuin jos itku olisi tullut pahasta mielestä tai suuresta surusta. Suu vääntyi aivan yhtä rumaan irveeseen ja silmät pienelle sippuralle.

Naisilta itku ryöppysi estottomammin esille. Heillä väitetään kyynelissä olevan enemmän jotain prolaktiinia, mitä sekin sitten lienee. Ainakin se saa heidät kollottamaan, ja siitä monet miehet sitten hiikeentyvät. Syntyy ketjureaktio. Lehmätarhalla en nähnyt yhdenkään miehen itkevän, kunhan ynähтелиvät miltei samalla tavalla kuin heidän lehmänsäkin isäntäväkensä tuntiessaan.

Miesten herkkä hetki

Tilanne muuttui täysin hevostarhan puolella. Siellä ei tainnut yhdenkään isännän silmäkulmat pysyä kuivina. Nyt muodostuivat isoimmat näytelmät itkun avoimuuden ja salailun tiimoilta. Karjalassa ja luultavasti muuallakin Suomessa siihen aikaan oikein opetettiin pikkupojille, ettei mies itke. Eihän se ole

Onerva Puro: Hyvästi koti ja leikkikalliot Osa 7

mikään mies, joka itkee.

Olipas vain heilläkin heikko kohtansa. Jalo Suomen maatiaishevonen avasi itkuhanat.

Muutama harva itki estoitta niin, että muutkin sen näkivät ja hyväili omaa hörhöttäjänsä. Sen näki, että tunne oli molemminpuolinen. Eläinkin nautti nähdessään omistajansa. Aivan varmasti ainakin sitä hevosta oli kohdeltu hyvin.

”Mies ei itke” –tyypit olisi voinut jakaa moneen lahkoon. Heistä kyllä näki päältä, miten voimakkaasti noita sanoja oli kotona korostettu. Joku peitti liikutuksensa kovaan puheempulinaan. Suolsi tekstiä kuin liukuhihnalta hummansa korvaan ja salaa vetäisi lyyssin hihaan kyynelkarpalot ja vuotavan nenänsä. Karskimmat tyypit saivat käsittämättömiä kiruspuuksia, jonka alle yrittivät kätkeä omat tunteensa. ”Voihan saatanan perkele, että tää päivä viel’ koitti, jotta mie siut näin...” Noista sanoista päätellen tuossa tapaamisessa ei olisi luullut olevan mitään herkkyyttä, vaan olihan siinä... paljonkin...

Paljonko niitä taas olikaan?

Aluksi laumat ja leirit olivat vain kasvaneet. Nyt ne tyhjenivät samaa vauhtia. Monet olivat ne luovutus- ja muut paperit, joitten allekirjoittajana oli Eini Tähtinen.

Puoleen miljoonaan ihmiseen mahtuu monenlaisia yksilöitä. Monenlaista viheltäjää. Jonkinlaiseen sairauteen kai sekin viittaa, kun muutamassa viikossa muisti heikkenee niin, että muistaa lehmälukunsakin väärin. Yksi on jotenkin vääntynyt kakkoseksi tai peräti kolmoseksi. Viides on jotenkin kasvukäyrä muuttunut vähintäänkin kahdeksaksi. Sattuuhan sitä.

Joku mielenlaatu kehoittaa kokeilemaan, kuinka äijän käy. Vaan ei onnistunut. Paperipinon takana istui tarkka tati. Einin lyijykynä piirteli selviä numeroita paperille, niissä ei ollut tulkinnanvaraa. Jokainen sai vain omansa, ja muistiharhat jäivät omaan arvoonsa.

Syksy alkoi kallistua pikku hiljaa loppuaan kohti. Ilmat kylmenivät. Jokai-

nen halusi hakea omat suojattinsa edes jonkinlaiseen suojaan ennen talven tuloa.

Eino lähti sinne jonnekin

Harvennusta kävi myös katottoman aitan asukkaissa. Ensimmäisenä kutsu ruotuun palaamisesta tuli Sokeron Einolle. Haikea tunnelma siinä Köykan pihalla vallitsi, kun Eino käänsi meille selkensä so-tilasreppu ja hanuri hartioillaan keikkuen. Ei hän tiennyt itsekkään, mihin oli matkalla.

Vieläkin sinne jonnekin, vaikka sota oli jo loppunut. Osittain loppunut. Jatkuihan se vielä Lapis- sa, mutta siitä me emme paljon tienneet. Tiedonkulkumme meille oli keinoa, eikä ollut aikaa paneutua muihin ongelmiin: omissa riitti tarpeeksi puuhaa. Toivoimme, että Eino pääsi vaikka Lapin selkosille viihdytysjoukkoihin.

Seuraava lähtijä olikin tomera joukkomme kuopus Lauri Poutanen. Pitkien taipaleitten taitava hevosties, miten hevosta käsitellään. Kymmenvuotias hoiti hommansa esimerkillisellä tavalla. Jonkinlaisen prinikan hänkin olisi urotyöstään ansainnut. Vaan palkitseminen jäi, niin kuin moni muukin uroteko siihen aikaan.

Laurin äiti tuli hakemaan omaa pientä sankaripoikaansa ja omia maidonantajiaan. Einillä olisi ollut Laurin äidille kertomista matkan varrelta vaikka viikoksi, mutta aika ei riittänyt siihenkään. Ehkä joskus myöhemmin siihenkin löytyisi tilaisuus...

Kuhinaa riitti kuin muurahaispesässä. Kuravelliksi muuttunut lehmien aitaus tyhjentyi hyvää vauhtia. Ei ollut Kurkijoelta, Tähtisen pellolta viides päivä syyskuuta taipaleelle lähteneistä kengäkuluttajistakaan jäljellä enää kuin äiti ja minä. Meitä viivytti tuo Einin kirjanpitäjän työ. Jos sitä velvollisuutta ei olisi ollut, mekin olisimme jo häipyneet.

Meidän lopullisiksi si-joituskunniksemme oli

määrätty Loimaan seudun kunnat. Mikään ei tietenkään kieltänyt asettumasta myös muualle, jos sopiva paikka vain omin voimin löytyi. Einille tuo asia ei tuottanut vaikeuksia. Hänellä olivat vanhastaan olemassa monenlaiset siteet pieneen satakuntaiseen Kiikan pitäjään.

Uudelleenjuurtuminen ja tyhjästä aloittaminen tuntui silti vaikealta. Ihmisluonne on toisaalta aivan käsittämätön. Miten voi jollain tavalla kiintyä vaikkapa kattopäreensä menettäneeseen aittaan? Kiintyä siihenkin niin, että alkaa sellaista pitää jopa kotinaan... kun muuta ei ole...

Läksiaisiksi suolakahvit

Jälkikäteen lähtöpäivämme tuntuu luonnottomalta. Istuimme Köykan keittiön pitkän pöydän viressä lähtökahvilla. Taikka eihän se mitään kahvia ollut, vaan korviketta. Jotain rännällillä paahdettuja ruokkia, voikukan juurta, vai sikuriako lienee ollut juomasekoitus, johon paikkakunnan tavan mukaan oli

”Jonkinlaisen prinikan hänkin olisi urotyöstään ansainnut. Vaan palkitseminen jäi, niin kuin moni muukin uroteko siihen aikaan.

roiskaistu hyppysellinen suolaa. Pöytä ja penkit olivat niin pitkät, että hyvin olisivat vaikka Jukolan veljekset sopineet sen ympärille. Kansallisromanttinen tuohivirsukulttuuri olisi täydentänyt sopivasti ympärillään olevaa ajanpatinaa.

Ainakin minä olisin mieluummin vaihtanut istumapaikkani ja kahvikuppini vaikkapa Jukolan Simeo-

nin kanssa. Se korvike oli kamalaa. Karjalassa ei käytetty mukana suolaa. Suunnittelin moneen kertaan, miten saisin sen kupin nurin niin, ettei siihen varmaankaan kaadettaisi uut-

ta. Ongelma oli yhtä iso kuin aikanaan siellä kotona Leinosen puolimetriset piiraat. Ne sentään olivat hyviä maultaan, mutta entä tämä ruissuolavesi. Miten ihmeellä sen saisin alas? Äiti oli opettanut, ettei mitään ruokaa saanut kotonaan sanoa pahaksi ja vielä vähemmän kylässä. Suomalaisella sisulla nieleksin sen rieväpytkyn rinnalla alas. ”Kiitos, en minä jaksa enempää”, tuli vähän turhankin nopeasti viimeisen kulauksen jälkeen.

Sen jälkeen keskityin katselemaan äidin naamanilmeitä. En huomannut mitään kuvotuksen merkkejä. Hän jopa otti vielä toisenkin kupillisen ja jutteli talonväen kanssa aivan kuin kaikki olisi ollut ihan kohdallaan. Kiitteli saamastamme avusta ja suojasta ja toivotteli kaikkea hyvää elämässä eteenpäin. Hän lupasi myöhemmin tulla käymään, jos matka sattuisi joskus uudestaan näille tienoille.

Vallu-hevonen pääsi Sulon hoiviin. Hän lupasi toimittaa uskollisen palvelijamme Loimaalle, jossa Hapatsun vanha emäntä poikansa kanssa etsi omaa orttaan, mille laskeutua. Sieltä myös Sulon perhe lähti yrittämään uutta alkua elämälleen. Kurkijokelaiset etsivät henkistä voimaa toinen toisistaan. Jokaisella jäi lopullisesti taakse yksi merkittävä vaihe elämässä. Uusi oli alkamassa...

Loppu

JATKOA SIVULTA 3	
kurssi 1.3.1952 alkoi, olimme paikalla.	raskaista maataloustöistä ja jätettävä tilanhoito nuoremille.
Muistan, kuinka meille ensimmäisenä päivänä kerrottiin poliisin työstä sekä siitä, mitä ylimääräistä työtä tulossa olleet olympialaiset aiheuttaisivat Turun poliisilaitokselle. Kun tuo ensimmäinen opiskelupäivä oli illassa, Unto kertoi, ettei poliisin työ sittenkään taitaisi olla hänen alaansa ja että hän lopettaisi siihen.	Vaikka liikuntakyky huononi, hän jatkoi edelleen harrastuksiaan ollen innolla mukana Loimaan Karjalakuorossa samalla, kun jatkoi kirjoitusharrastustaan. Unto kirjoitti artikkeleita lehtiin ja osallistui kirjoituksillaan muun muassa Karjalan Liiton sanonakeruukilpailuun, josta saikin kolmannen palkinnon. Lisäksi Unto kokosi karjalanmurteisen, humoristisen painotuotteen ”Mie vain pankolla makasin”.
Kotiin palattuaan hän kuitenkin halusi kokeilla palkkatyötäkin, ja siirtyi Pellonraivaus Oy:n palvelukseen. Ei hän sielläkään kovin kauan viihtynyt, vaan avioiduttuaan saman kylän avioiduttuaan saman kylän Toiviaisen Mailan kanssa siirtyi viljelemään Mailan perintötilaa. Joitakin vuosia tuon jälkeen ilmenivät ensimmäiset merkit alkaneesta sairaudesta, ja myöhemmin todettu Parkinsonin tauti paheni niin, että Unton oli luovuttava	Mittavimman kirjallisen työnsä Unto kuitenkin teki kokoamalla vuosien työn vaatineen Kurkijoen kihlakunnan alueen murresanakirjan, yli 4 000 murresanaa ”suomennettuna” nykyiselle puhekielelle. Unto jätti meille perinnön, jota meidän tulee vaalia ja josta me tulevaisuudessakin muistamme hänet.
	<i>Juhani Mutamäen poika</i>

Mielipiteitä

Perinteitä kunnioitettava, osa 2

Luin 16.2. ilmestyneestä Kurkijokelainen-lehdestä Martti Revon kirjoituksen yllämainitusta asiasta. Olen täysin samaa mieltä hänen kanssaan. Miksi pitää Kurkijokelaisten perinteiset juhlat siirtää omalta vakinaiseksi tulleelta paikaltaan pois? Tämä on ollut sellainen etukäteen tiedossa ollut juhlapyhä karjalaisen väestön keskuudessa. Tämä viikonloppu on tiedetty vuosikymmeniä olevan Kurkijokelaisten pitäjäjuhlien ai-

kaa, ja muut kesän juhlat on järjestetty sen mukaan. Meilläkin Kojon sukuseuran hallitus oli jo viime vuoden puolella tilannut paikan kaksipäiväistä vuosikokousta varten, ja tietenkin se sattui juuri Kurkijokelaisten pitäjäjuhlien muuttetuksi ajankohdaksi. Kysyn vaan, että miksi. Miksi on tehty näin?

Kojon sukuseuran hallituksen puolesta

Kari Kojo

Ensi kerran...

Parempi myöhään kuin ei milloinkaan, voisi todeta. Osallistuin nimittäin viime kesänä ensimmäisen kerran kurkijokelaisten pitäjäjuhlaan. Muistan kyllä Hildamummon ja Ilmari-isäni niistä puhuneen, mutta ne eivät sillä tavoin vielä kiinnostaneet. Ihmisen elämäntahti on kaiketi rakennettu niin, että jossakin vaiheessa omat juuret alkavat kiinnostaa.

Kun tulin juhlaan, olo oli heti kotoinen. Kävi mielessä, mitä olenkaan menettänyt, kun aikaisemmin en ollut paikalle lähtenyt. Juhlan aikana muistui mieleen mo-

net Hilda-mummon kertomukset Kurkijoesta ja sieltä poislähdöstä sodan jaloista.

Päällimmäisenä jäi mieleen se yhteenkuuluvuuden tunne, joka välittyi paikalla olleista ihmisistä. Juhlan jälkeen menin Kurkijokelaisen päätoimittajan puheille ja siitä paikasta tilasin lehden. Olen sitä pitkin syksyä mielenkiinnolla lukeanut ja on sellainen tunne, että olen löytämässä juuria, joita haluan tulevaisuudessa vielä tarkemmin tutkia. Aika näyttää.

Pentti Jussilainen

Ville Laakso Hiitolan menneisyyttä tutkimaan

Kurkijokelaisjuurinen arkeologi, fil. lis. Ville Laakso työryhmineen on saanut Suomen Kulttuurirahastolta 9 000 euron apurahan Hiitolan arkeologisia tutkimuksia varten. Hänen työryhmäänsä kuuluvat myös cand. of hist. sc. Valeri Khartanovich ja cand. of hist. sc Stanislav V. Belsky. Apurahat Kulttuuriseurajakoi suomalaisen kulttuuripäivän kunniaksi.

On erittäin hyvä asia, että meidän karjalaisten menneisyyttä päästään nykyisin taas tutkimaan, sillä viime sotiin päättäneeltä edelliseltä tutkimuskaudelta jäi paljon tutkimatta. Apuraha on kyllä aivan liian pieni, sillä esivanhempiemme töissä ja Karjalan

asutushistoriassa on valtaisan tutkimusalueet vielä kartoittamatta.

Hiitola ja Kurkijoki ovat olleet aikojen saatossa samaa Kurkijoen pogostaa ja siten menneisyydeltään hyvin samanlaisia, joten Hiitolan tutkiminen antaa meille kurkijokelaisillekin tärkeää tietoutta Karjalan muinaisista vaiheista. 1800-luvulla kerättiin samoilta seuduilta huomattavat määrät myös kansanrunoutta, ja sillä saralla Hiitola oli myös hyvää aluetta. Toivottavasti Ville Laakso löytää paljon uutta kerrottavaa meille lehtemme palstoilla.

Eino Vepsä

Karjalaisen kansan messu

Karjalaisen kansan messuun on mahdollisuus koontua lauantaina 24.3. klo 18 Helsingin Maunulan kirkkoon, Metsäpurontie 15. Mukana on Arduksen kuoro ja soitinryhmä, liturgina on Tapani Nuutinen.

Maunulan kirkko ns. ”netti-kirkko”. Messu taltioidaan, ja sitä voi käydä katsomassa osoitteessa www.verkkokirkko.fi. Radio Dei lähettää sen myös.

Tervetuloa pääkaupunkiseudun ja lähialueiden karjalaiset mielellään kansallispuvussa tai feresissä. Niin voimme lähettää terveisemme medioitten välityksellä muualle Suomeen ja netin kautta valtamerien taa! Osa meistä on tähän messuun Joensuussa osallistunut. Se on kaunis ja liikkuvaa tapahtuma. Oulun kylän seurakunta tarjoaa kirkkokahvit messun jälkeen.

Juolaht mielehein Hularengas

Viisikymmenluvulla oli menossa melkoinen pyöritys. Tämän aiheutti se, että ”muodissa” oli hularenkaan pyörittäminen. Silloin sitä piti lähes joka huusholliin rengas hankkia.

Tietysti myös meidän

perheeseen se hankittiin. Sitten se alkoi melkoinen urakka, jopa kilpailu siitä, kuka sen renkaanpyörittämisen taidon parhaiten oppisi. Tahtoi vain tulla vuoroista melkoista kiistaa, sillä jokainen sitä olisi pyöritellyt ja parhaansa mukaan tuon tärkeän taidon opetellut.

Myöntää täytyy, että kylä nuo nuoremman päänsisarukset olivat mahdottoman taitavia tuossa pyörittelemisessä. Totta kai sitä piti itsekkin tuo taito opetella.

Kyllähän tuo renkaanvinha vauhti oli mukavaa katseltavaa ja näytti paljon helpommalta, mitä se todellisuudessa olikaan. Näin lienee Simo-isäkin tuuminut, kun erään kerran halusi koko porukalle taitoaan näyttää. Köpelösti vain kävi kerta toisensa jälkeen. Vaikka Kauko-vävy kuinka yritti saada kuvaa rengasta pyörittävästä appiukostaan, oli tulos se, että aina oli rengas lattialla, ennen kuin kamera laukesi. Lopulta oli isän myönnettävä: ”Taitaa se tää homma olla nuoremmil tarkotettu.”

Terttu Ketola

Ääniä-musiikkiviikko Satakunnassa 11.-18.3.

Ohjelmassa mm. lauluja Karjalan kunnailta lauantaina 17.3. klo 14 Porissa Palmgren-konservatorion salissa, Rautatienpuistokatu 7. Mezzosopraano Minna Liettyä-Tyni esittää karjalaisia kansanlauluja sekä suomalaissäveltäjien lauluja Karjalasta. Häntä säestää pianisti Erkki Kallio. Esiityksen alussa n. 20 minuuttia kestävä multimediaesitys I.K. Inhan elämästä ja valokuvista.

Konsertissa kuullaan itä- ja rajakarjalaisia kan-

sanlauluja, mm. Karjalan kumbuzil, Ruskien neitsyt, Tsiganaizet ja Ljuuli ljuuli. Nämä kaikille tutut kansanlaulut on nyt mahdollista kuulla karjalan murteilla esitettynä.

Ohjelmistoon kuuluu myös suomalaisten säveltäjien tunnettuja Karjalaiheisia lauluja, mm. Mauri Hongiston Kanteletar-sarja ja Oskar Merikannon sävellyksiä. Mezzosopraano Minna Liettyä-Tyni valmistui Tampereen konservatoriosta v. 1999 pääai-

neenaan klassinen laulu. Liettyä-Tyni on esiintynyt laulajana useissa kamarimusiikki- ja lauluproduktioissa sekä pitänyt lukuisia kirkko- ja lied-konserteja. Viime vuosina konserttiohjelmistoon ovat kuuluneet mm. negrospirituaalit, czardas- ja operettisävelmät sekä Kurt Weillin lauluista koottu näytelmällinen ”Weillin nainen - Ilta Kurt Weillin laulujen parissa”.

Liettyä-Tyni on myös toiminut musiikkiteatteri-

ohjaajana tuottaen mm. musikaalit Viulunsoittaja katolla ja The Sound of Music Somerniemen musiikkiteatterissa. Viime kevään suurtuotanto oli Porissa Palmgren-konservatorion ja Teatteri Monikasvojen kanssa yhteistyönä toteutettu Bertolt Brechtin Kolmen pennin ooppera.

Pianisti Erkki Kallio on suorittanut pianonsoiton diplomin Sibelius-akatemiasa sekä liedpianistin diplomin Wienin Musiikkikorkeakoulussa. Menestyssekään ensikonsertin Kallio piti Helsingissä v. 1989. Kallio opettaa liedtulkintaa laulajille ja pianisteille sekä toimii konsertoivana pianistina.

Yhdistetty EU-kulutus ja CO₂-päästöt: 5,0-11,2L/100 km, 135-202 CO₂/g/km

UUSI

JÄLLEENMYYJÄ LOIMAALLA

AVAJAISET 2.-5.3.2007

PE. 9-20 LA. 10-16 SU. 11-16 MA. 9-20

PERJANTAINA 2.3.
GRILLI KUUMANA KOKO PÄIVÄN
VIIHDEOHJELMIEN SUOMENMESTARI
ARI LAUANNE
ESIINTYMINEN KLO 17.00 JA 19.00

LAUANTAINA 3.3.
IDOLS SUOSIKKI
PETE SEPPÄLÄ
ESIINTYMINEN KLO 13.00 JA 15.00

SUNNUNTAINA 4.3.
MATTI NYKÄNEN
KLO 13.00 - 15.00
ESIINTYMINEN KLO 14.00

MAANANTAINA 5.3.
GRILLIMAKKARATARJOILU 16-20
VIIHDEOHJELMIEN SUOMENMESTARI
ARI LAUANNE
ESIINTYV KLO 17.00 JA 19.00

MATKALAHJAKORTIN ARVONTA

Arvomme joka avajaispäivä yhden matkalahjakortin 2:lle viikonlopuksi kohteisiin:
• RIIKA • LONTOO • WIEN
• MILANO • FRANKFURT
kohteen voit valita itse.

- **JOKA PÄIVÄ KORVAPUUSTI JA KAHVITARJOILU**
- **PERJANTAINA GRILLIMAKKARATARJOILU**
- **LAUANTAINA JA SOTAVETERAANIT HERNEKEITTOTARJOILU**
- **SUNNUNTAINA HEVOSAJELUA KLO 11-15**

Fiesta alk. 14.590 € sis. 10km

Focus wagon alk. 20.900 € sis. 10km

Roomster alk. 19.990 € sis. 10km

Octavia alk. 22.590 € sis. 10km
Kuvien autot erikokoisuuksin.

UUSIIN HENKILÖAUTOIHIN
TALVIRENGSPAKETTI
VELOITUKSET
2.-10.3.07 TEHTYIHIN
KAUPPOIHIN

VAIHTOAUTOT
TARJOUHINNAIN!
KYSY MYYJÄLTÄ

RAHOITUSTARJOUS
ILMAN KÄSIRAHAA
Uudet- ja käytetyt henkilöautot
2.-10.3.07 TEHTYIHIN
KAUPPOIHIN

IF-KASKO-VAKUUTUS
VELOITUKSET VUODEKSI
2.-10.3.07 TEHTYIHIN
KAUPPOIHIN

Lamminkatu 39, 32200 LOIMAA 02-7636 710

Loimaan Auto
www.loimaanauto.fi

• myynti • huolto • varaosat • pelikorjaus • sijaisautopalvelu •

KOTISEUTUMATKAT KURKIJOELE 2007

8.-11.6., 10.-13.6.,
15.-18.6. ja 18.-20.6.
Hot. Vierasmaja tai hot. Helmi

Hinnat alkaen

230 €/hlö

Kysy myös muita matkojamme,
ryhmille paikkoja myös muille
lähtöpäiville.

NIINIMÄKI

(02) 486 5880

www.matka-niinimaki.fi

MUSIIKKIVÄEN PALVELUPAIKKA

**LOIMAAN
MUSIIKKI**

Puh. (02) 7622 950

Oikokatu 3, Loimaa

Avoinna: ma-pe 12-18, la 10-14

ONKS TIETOO VASTAUKSET

1. 209 km pitkä, 130 km leveä, 230 m syvimmillään
2. Saimaa
3. Oy Alko Ab
4. Hannu Niskanen
5. Iso-Britannia
6. lihassäikeiden tahdosta riippumaton nykiminen
7. Lapuan patruunatehtaan räjähdys 13.4.1976
8. strutsi
9. Kaspiameri
10. hevosia hoitava eläinlääkäri

terveesti **Teija**
Ek-Marjamäki

Palvelupäällikkö, Kela
Erikoissairaanhoidaja

40

www.teijaek-marjamaki.fi

Lämpimästi tervetuloa
Wanhan ajan iltamiin
Heimolinnaan
pe 2.3. klo 19-24

Majoitu Jämällä

Huoneistomajoitus Kilpola -
viihtyisä lomanviettopaikka Jämällä

puh. 050 539 5813
ensio.hila@pp.nic.fi
www.kilpola.com

Evakon
pojan
Kilpola

ERLUND-talo

Hengittävä hirsitalo. Rakenteissa ei muoveja eikä epäorgaanisia aineita. Englannin MTV:n valinta Suomen edustajaksi Grand Designs-ohjelmaan.

Asu terveellisesti, hengitä vapaasti unelmiesi talossa, Erlund-talossa!

MELLILÄN HIRSITYÖ
Ysitie 345, 32300 MELLILÄ
Kotimaan myynti:
Juhani Eklund p. 0400-530 979
e-mail: myynti@erlund-house.com

Asianajajia

ASIANAJAJA
on asianajajaluetteloon hyväksytty lakimies, jolla on säädetty kokemus ja taito. Asianajajan toimintaa valvovat Asianajajaliitto ja oikeuskansleri. Asianajotoimistot hoitavat myös maksuttomia oikeudenkäyntejä ja oikeusturva-asioita.

Asianajotoimisto HEIKKI RANTANEN
Varatuomari
Julkinen kaupanvahvistaja
Kauppialankatu 9-11 B, Loimaa
p. (02) 762 2888, fax 762 2313
heikki.rantanen@kolumbus.fi

Asianajotoimisto JARI HEIKMAN OY
varatuomari Jari Heikman
varatuomari Kaarina Nylamo
varatuomari Katri Ranta-Eskola
Turuntie 8-14, II krs. Loimaa
Puh. (02) 762 4400, fax 763 1301
jari.heikman@aatsto.inet.fi
www.heikman.com

KukkaBox
Puh. 762 2669
Vastapäättä Loimaan Aluesairaala

Lapinlahden koulun oppilaita

Viime numerossa sivulla 5 oli vanha koulukuva Lapinlahden koulusta (tekstissä virheellisesti Vätikän koulu). Oheinen kuva on

samasta koulusta. Tunnistaisiko joku näitä oppilaita? Yksi oppilaista on Heikki Heinonen. Helmi Heinonen o.s. Lankinen oli ollut tuo-

hon aikaan niin nuori, ettei muistanut näitä oppilaita. Opettaja lienee Tassi Maakejev, jolle oli tullut joidenkin vanhempien taholta on-

gelmia uskonnon opettajana, koska hän oli ortodoksi. Tiedot Aarne Heinosesta ja kuva Martti Meskaselta.

Huomio tulevaisuuteen

Tulevaisuuden rakentamisessa tarvitaan yhteistyökykyä, jotta asiat sujuisivat. Olen käytettävissä yhteisten asioiden hoidossa paremman tulevaisuuden puolesta.

Tule mukaan rakentamaan hyvää tulevaisuutta ja tekemään yhteistyötä
– äänestämällä vaikutat tulevaisuuteesi.

www.penttijussilainen.fi

Tukipuh. 0700-93 009 10 eur + pvm / puhelu • Lupa ESLH-H-2006-11539/Tu-52

Maakuntavaikuttaja • Myyntijohtaja • Reservin yliluutnantti

Pentti JUSSILAINEN
vaikuttaa ääneen

**LAATUA
EDULLISUUTTA
AMMATTILAISELTA**

- Kellohuoltopalvelu
- Käsikaiverrukset
- Konekaiverrukset
- Korukorjaus/ kivi-istutustyöt
- Sormuksien valmistus
- Ja nyt myös lasikaiverrus

KAIKKI PAIKAN PÄÄLTÄ

KELLOLIIKE
Juhani Lankinen Ky
Kauppialankatu 2, Loimaa
Puh. (02) 763 2760
(Kaupungintaloa vastapäätä)